

42. Perjantaina 16 päivänä kesäkuuta 1995

kello 0.15

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Toinen käsittely

- 1) Hallituksen esitys laiksi opintotukilain muuttamisesta 1010

Hallituksen esitys 21/1995 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 5/1995 vp
Lakialoite 13/1995 vp

- 2) Hallituksen esitys laiksi kiinteistön luovutuksesta Latvian tasavallalle 1015

Hallituksen esitys 41/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 5/1995 vp

- 3) Hallituksen esitys laiksi eräiden valtion ammatillisten oppilaitosten kiinteistöjen luovuttamisesta kunnalle tai kuntayhtymälle „

Hallituksen esitys 46/1995 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 6/1995 vp

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies S-L. Anttila.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi toinen varapuhemies Louekoski sekä edustajat Aaltonen, Aho, Alaranta, Alho, Andersson C., Andersson J., Anttila U., Aura, Backman, Biaudet, Brax, Bremer, Bryggare, Dromberg, Elo, Enestam, Filatov, Gustafsson, Halonen, Hassi,

Heinonen, Hellberg, Helle, Huotari, Hurskainen, Huttu, Huuhtanen, Hyssälä, Häkämies, Hämäläinen, Ihamäki, Immonen, Isohookana-Asunmaa, Itälä, Jaakonsaari, Jansson, Joenpalo, Juhantalo, Juurola, Jäätteenmäki, Kaarilahti, Kalli, Kallio, Kalliomäki, Kanerva, Kantalainen, Karhunen, Karjula, Karpio, Kemppainen, Kiljunen, Kiviniemi, Knaapi, Koistinen, Kokkonen, Komi, Korhonen R., Korkea-osa, Koski M., Koski V., Koskinen H., Koskinen M., Krohn, Kuisma, Kukkonen J., Kukkonen U-M., Kuoppa, Kuosmanen, Kääriäinen, Laakso, Lahtela, Laitinen, Lamminen, Lapintie, Lax, Lehtosaari, Leppänen P., Liikkanen, Lindén, Lindqvist, Lindroos, Linnainmaa, Lipponen, Luhtanen, Lämsä, Löf, Markkula H., Markkula M., Myllyniemi, Mähönen, Mölsä, Mönkäre, Niinistö, Nikula, Norrback, Nyby, Ojala O., Olin, Paasilinna, Partanen, Pekkarinen, Peltomo, Penttilä, Perho-Santala, Pesälä, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Piha, Pohjola M., Puhakka, Pulliainen, Pykäläinen, Rajamäki, Ranta-Muotio, Rantanen, Rask, Rauramo, Rehn, Rinne, Roos, Rosendahl, Ryhänen, Räsänen, Saapunki, Saari, Saarinen, Saario, Salo, Salolainen, Savela, Sepänen, Skinnari, Soininvaara, Tahvanainen, Taina, Tarkka, Tennilä, Tiilikainen, Tiuri, Tulonen, Tuomioja, Uotila, Vanhanen, Vehkaoja, Vehviläinen, Veteläinen, Vihriälä, Viinanen, Viitanen, Viljamaa, Virtanen, Vistbacka, Vokkolainen ja Vähänäkki.

Ilmoitusasia:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien takia ed. Norrback sekä yksityisasioiden takia edustajat Biaudet, Bremer, Enestam, Isohookana-Asunmaa, Jansson, U-M. Kukkonen, Lax, Löf, Louekoski, Rosendahl,

Ryhänen, Räsänen, M. Pietikäinen ja Tiilikainen.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys laiksi opintotukilain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 21/1995 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 5/1995 vp
Lakialoite 13/1995 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 5. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Korteniemi: Arvoisa puhemies! On valitettavaa, että opintotukijärjestelmän kehittäminen näyttää ainakin toistaiseksi pysähtyneen ja nyt otetaan päinvastoin taka-askelia.

Me keskustalaiset olemme sitä mieltä, että hallituksen esittämiä leikkauksia opintorahan tasoon ei tule hyväksyä, sillä opintoraha on jo nyt perusturvaetuuksista alhaisin. Opiskelijoiden velanotontarvetta olisi pyrittävä vähentämään ja opintorahaa tulisi kehittää asteittain vähimmäistoimeentuloa vastaavaksi.

On ymmärrettävää, että tässä taloudellisessa tilanteessa ei ole mahdollisuuksia etuuksien merkittävään parantamiseen, mutta ei ole oikein, että nyt ehdotetulla tavalla leikataan niiltä, jotka jo ennestäänkin ovat etuuksien suhteen heikoimmassa asemassa. Päinvastoin tulisi korjata pahimpia epäkohtia.

Ilmoitan, että tulen yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottamaan valiokunnan mietintöön liittyvän vastalauseen mukaisesti, että 11 § saisi ed. Aulan ym. tekemässä lakialoitteessa ehdotetun muodon ja että 12, 13, 14, 16 ja 19 § hylätään. Lisäksi tulen esittämään voimaantulosta päätetäessä, että jos lakiesitys hyväksytään valiokunnan esittämässä muodossa, laki olisi määräaikaisena voimassa elokuun 1 päivästä 1995 lukien 31 päivään joulukuuta 1995 saakka.

Ed. Aul: Arvoisa puhemies! Tulen kannattamaan ed. Korteniemen ehdotusta, joka perustuu tekemääni lakialoitteeseen siitä, että jo tässä

vaiheessa eduskunta ottaisi kannan sen puolesta, että muualla kuin vanhempien luona asuvien opiskelijoiden osalta 20 vuoden ikärajaan perustuva porrastus opintorahassa asteittain purettaisiin. Tämä ehdotus on valtiontaloudenkin kannalta hyvin realistinen ja jaksotettu kahdelle vuodelle, eli siltä kannalta tässä ei pitäisi olla ongelmaa.

Nyt on kokoomuksellakin sitten mahdollisuus lunastaa ne lupauksensa ja kannanottonsa, jotka he tekivät omassa puoluekokouksessaan, kun he asettuivat kannattamaan 20 vuoden ikärajan poistamista opintorahan kohdalta.

Korostan vielä sitä, että tämä lakiin liittyvä lisäbudjettiin, joten tällä säästöllä ei tulla vähentämään valtion velkaa; täällähän on perusteltu, että ei jätettäisi velkaa nuorille. Ei tietenkään pidä jättää, mutta ei tämä siihen mitään auta. Tällä rahoitetaan koulujen peruskorjauksia, eli minusta tämä linja on väärä. Siirretään rahaa myös koulutuksesta, koulutuksen sisällöstä, opiskelijoiden rohkaisemisesta opintoihin seiniin rakentamiseen. Kyllä minusta olisi rahat pitänyt koulujen korjaukseen löytää jostakin toisesta kohdasta eikä opintotuesta.

Ed. Zyskiewicz: Arvoisa rouva puhemies! Kovin myöhäisestä ajankohdasta huolimatta en malta olla toteamatta keskustan edustajille, että teidän oppositiopolitiikkanne on täysin falskia. Kun hallitusneuvottelujen seurauksena keskusta jäi oppositioon, te nimenomaan todistelite, että ei ollut mitään asiallisia perusteita tehdylle hallitusratkaisulle ja keskustan jäämiselle oppositioon, koska teidän arvionne valtiontalouden tilasta ja tarvittavista säästöistä oli suunnilleen sama kuin uuden hallituksen muodostaneiden puolueiden tekemä arvio. Nyt kuitenkin täällä eduskunnassa kaikkien säästölakien kohdalla, mitä on käsitelty, oli sitten kysymys lapsilisistä, opintotuesta, maatalouden säästöistä tai mistä muista säästöistä tahansa, te ilmoitatte vastustavanne näitä säästöjä.

Tämä teidän politiikkanne on täysin falskia, enkä usko, että edes teidän omat kannattajanne eivät näe teidän poliittisen teatterinne läpi. Jos te kerran tunnistatte ja tunnustatte valtiontalouden tilan ja säästötarpeet, minkä takia te vastustatte kaikkia yksittäisiä säästöjä, joita eduskuntaan hallitus esittää?

Ed. Aulan logiikka, kun hän sanoi, että tällä ei ole mitään tekemistä valtiontalouden kanssa ja valtion velkaantumisen kanssa, oli todella omaperäistä. Perustelu oli se, että kun tällä kertaa

vastaavasti lisäbudjetissa esitetään työllisyyden parantamiseksi koulujen peruskorjaamiseen määrärahoja, tämä ei liity millään tavoin valtion velkaantumiseen, koska peruskorjaamiseen olisi rahat pitänyt ottaa jostakin muualta. Mistä muualta? Velalla tietysti, ja se liittyy hyvin paljon valtion velkaantumiseen.

Ed. A u l a : Arvoisa puhemies! Kysymyksesähän on hallituksen arvovalinta myös koulutuspolitiikan sisällä. Halutaan panostaa seiniin eikä esimerkiksi siihen, mitä on korvien välissä (Ed. Zyskowitz: Niinkö ed. Aulakin sanoo, että muualta olisi pitänyt ottaa rahat?) — Ei, vaan halusin, ed. Zyskowitz, korostaa sitä, kuten keskustasta on todennut, että säästämislle sinänsä ei ole vaihtoehtoa. Siitä me olemme samaa mieltä, että on löydettävä noin 20 miljardin säästöt tämän vaalikauden aikana, mutta säästökohteille on aina olemassa vaihtoehtoja. Ei voida sanoa, että säästökohteille ei olisi vaihtoehtoja, koska silloin koko politiikan perusta tavallaan tästä maasta olisi poissa. Aina on olemassa vaihtoehtoja, ja tämä on nyt tämän hallituksen arvovalinta, että koulujen korjausrahat otetaan opintorahasta.

Ahon hallituksen aikana minä muistan, että valtiovarainministeriö monta kertaa ehdotti opintorahaan kohdistuvia säästöjä, mutta emme me hyväksyneet niitä. Meillä oli sen verran selkärankainen ministeri, että hän pystyi hakemaan muut säästökohteet. (Ed. Zyskowitz: Mistä te otatte?) — Mutta minusta olisi, ed. Zyskowitz, teidän asianne vähän miettiä, mistä te kokoomuslaisena olisitte ottaneet mieluummin nämä säästöt kuin opintorahasta, joka teidän vaalikampanjassanne oli kaikkein tärkeimpiä asioita. Te hämäsitte opiskelijoita, lupasitte heille ikärajan purkamisen, mutta nyt te olette unohtaneet kaiken.

Ed. A l a - N i s s i l ä : Arvoisa puhemies! On todellakin kysymys arvovalinnasta. Koulutuksesta ollaan säästämässä ja siirtämässä rahat lapiolinjan työllistämiseen, seinien rakentamiseen.

Mitä tulee hallitusohjelmaneuvoitteluihin, keskustallahan oli kaksi asiaa, jotka me pidimme siellä osin säästöjen ulkopuolella. Oli ensinnäkin kansallinen EU-ratkaisu, johon oli sitouduttu, ja toisena perusturva. Minäkin olisin kysynyt ed. Zyskowitzilta: Mitä varten te siellä puoluekokouksessanne ja toisaalta vaalien alla teette näitä ohjelma? Eikö niillä todella ole mitään merkitys-

tä itse päätöksenteossa? Jälleen te teitte puoluekokouksessa ohjelmia, mutta niillä ei ole päätöksenteossa mitään merkitystä.

Hallituksen säästölinjassa ei olekaan mitään ideologiaa, ja se tuntuu yhdistävän laidasta laitaan ja olevan tällä tavalla ikään kuin liimana tämän hallituksen toiminnan takana. Keskusta esittää oman säästöohjelmansa syksyllä varmasti, ja lisäbudjetin vastalauseessa sitä osin linjataan. Myös me lähdemme siitä, että on 20 miljardin säästötarve. Meidän linjamme varmasti 5—6 miljardin osalta eroaa hallituksen säästöistä. Me pystymme esittämään sille vaihtoehtoiset säästöt. Me emme säästä perusturvasta, ed. Zyskowitz, ensimmäisenä, mikä on teidän linjanne. Te tänäänkin muun muassa, niin kuin minä totesin, pidätte huolta, vaikka tämä on kulunut esimerkiksi, korkospekulanttien saatavista kylläkin, korkeimmistakin, mutta perusturvasta ette ole huolissanne.

Ed. K e k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ihan lyhyesti sen johdosta, kun keskustalaiset nyt puhelevat tuolla tavoin kuin puhelevat. Minä muistan hallitusneuvottelujen jälkeen sanotun nimenomaan keskustan taholta, että ei ollut asiallisia syitä siihen, että keskustasta ei tullut mukaan hallitukseen. Sitten heti perään sanotaan, että säästämislle ei ole vaihtoehtoja. Tähän asti menee kaikki hyvin ja loogisesti.

Mutta sitten ykskaks ruvetaan puhumaan seinistä ja sitten ruvetaan puhumaan korkospekulanteista asiassa, joka käsittelee ei suinkaan arvovalintoja vaan erittäin pientä justerausta sen suhteen, miten säästetään. Minusta keskustalta voisi odottaa jonkin verran logiikkaa vallankin sen jälkeen, kun keskustasta johtavana hallituspuolueena edellisellä kaudella esiintyi jonkinlaisena säästämisen apostolina ja vielä apostolina siihen suuntaan, että heidän säästöratkaisunsa olisivat olleet kansalaisia hyödyttäviä. Nyt te voisitte lunastaa sen lupauksenne, jolta pohjalta te rakensitte koko neljä vuotta.

Ed. M a n n i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Kun olen uusi kansanedustaja, toteaisin tässä yhteydessä, että olen koettanut oppia televisiosta aiemmalla kaudella. Minulla on sellainen mielikuva, että kun edellisen eduskunnan aikana hallituksen puolelta tivattiin, mistä säästöjä tulisi, huomasi, että silloinen oppositiojohtaja, kansanedustaja Lipponen, ilmoitti, että se on hallituksen asia, tehdä esityksiä, me otamme niihin kantaa. Me olemme oppineet tä-

män. Tehkää esityksiä, me otamme aina niihin kantaa. On hallituksen asia esittää, miten ohjelma toteutetaan.

Ed. Tykkyläinen: Arvoisa puhemies! Totean, että me tulemme kantamaan täydellisen vastuun omasta hallituspolitiikastamme, mutta kuten nyt jokainen tietää, tällä hetkellä koskien opintotukea me myös ohjaamme nämä rahoitukset nimenomaan työllisyyden hoitamiseen. Edellinen hallitus jätti tämän maan sellaiseen tilaan, että meillä on erittäin vaikea tilanne työllisyyden kohdalla.

Puhutaan myös koulurakennuksista. Olen tutustunut moniin koulurakennuksiin ja totean, että ne ovat erittäin huonossa kunnossa, niin että siellä ei voi edes opiskella tällä hetkellä. Tässä on kaksi asiaa. On hyvä, että saadaan rakennukset kuntoon ja myös saadaan nuorille rakentajille ja yleensäkin rakennustyömiehille töitä.

Mitä tulee opiskelun laatuun ja sisältöön, ed. Aula olisi aivan hyvin voinut viime kaudella vaikuttaa juuri näihin kysymyksiin, mutta hän vaikutti juuri päinvastoin. Te olitte romuttamassa tuntikehystä, ja mielestäni tuntikehysten supistaminen nimenomaan vaikuttaa opiskelun laatuun. Ed. Aulan pitäisi nyt vähän ajatella, mitä hän on tehnyt edellisen kauden aikana oman ryhmänsä politiikan merkeissä.

Myös totean, että kun oli hyvä taloudellinen tilanne, me yritimme saada ikärajaa 20 vuoteen. Te vastustitte koko ajan, joten pitäisi jonkinlainen totuuden sana olla silloin, kun puhutaan eduskuntasalissa yleensäkin, myös opintotuki-asiaassa.

Ed. Kankaanniemi: Arvoisa puhemies! Kristillisen liiton eduskuntaryhmässä ei ole mitään ryhmäkuria, joka pakottaisi äänestämään samalla tavalla, ja kerron nyt sen, miten itse aion asiassa äänestää toisessa käsittelyssä. Ed. Aulan lakialoitteen puolesta aion äänestää eli sitä edistää, että alle 20-vuotiaita koskeva opintotukijärjestelmän pahin ongelma poistetaan. Sen rahoittamiseksi olen valmis siihen, että 30 markan opintotuen leikkaus hyväksytään, eli siltä osin hallituksen esitystä olen valmis tukemaan. Asumislisän leikkausta vastustan. En pidä sitä kohtuullisena tässä tilanteessa. Tämä on se linja, jonka mukaan äänestän toisessa käsittelyssä, ja toivottavasti 11 § käsitellään, rouva puhemies, momenteittain, että tämä tulee mahdolliseksi.

Mutta mitä kolmanteen käsittelyyn tulee ensi viikolla, jos tämä minusta viisain, vastuullisin ja, jopa sanoisin, miltei kaikkien hyväksymä malli, jonka esitin, tulee hylätyksi, joudun äänestämään punaista eli en hyväksy opiskelijoiden osuuden lisäämistä taakan kantamisessa eli sen opintotukiuudistuksen romuttamista, jota itse olin valmistelemassa viime kaudella ja viemässä eteenpäin. Kun opiskelijoilta leikataan, se on kulutuskysynnän leikkaamista ja sitä kautta työttömyyden kasvattamista, opiskelijoiden velkaantumisen lisäämistä. Tätä kautta ongelmat vain kärjistyvät. Se ei ole oikea linja. Mielestäni se on kuitenkin vastuullinen linja, jonka ilmoitin omaksi äänestyskäyttäytymisekseni.

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Ehkä on syytä kertauksen vuoksi todeta se, minä ed. Aula totesi, että talousarviolle ei olla nyt valtion lainoitusta vähentämässä. Kyse on nyt siitä, että on työllisyysbudjetti — paljolti lapiolinjan työllistämistä — joka rahoitetaan lähinnä EU:n kansallinen tukipaketti romuttamalla ja perusturvan ydintä leikkaamalla.

Säästöratkaisut ovat sinällään kokonaisuus, ja keskusta hyväksyy 20 miljardiin nousevan säästötavoitteen, ja esitämme siihen oman linjauksemme. Kun Suomen talous nyt nousee erittäin vahvalla tavalla, meillä on mahdollisuudet ottaa hallitulla tavalla valtion velkaantuminen ja myös työllisyys paremmin hallintaan, jos me teemme oikeata politiikkaa.

Arvoisa puhemies! Kiinnitän huomiota siihen, että kyse on arvovalinnasta. Hallitus leikkaa kaikkein ensimmäisenä opintotuesta ja perusturvan ytimeä, siitä aloitetaan säästöratkaisut. Olisin vielä tiedustellut, kun on vasemmistoliiton puoluekokouskin edessä ja kun on kokoomuksen puoluekokous takana: Mihin te teette näitä puolueohjelmia? Pääministeri Lipponen sanoi hallitusneuvottelujen alla, että alkää tuoko tänne vaaliohjelmia, täällä tehdään hallitusohjelmia. Keskusta lähti siitä, että vaaliohjelma on sama ennen vaaleja ja vaalien jälkeen. Minä luulen, että vasemmistoliitonkin puoluekokouspäätökset näyttävät aika kauniilta Kansan Uutisten etusivuilla, mutta ei niillä eduskunnassa mitään käyttöä ole.

Ed. Aula: Arvoisa puhemies! Ed. Kekko sille on jäänyt epäselväksi, miksi keskusta on nyt oppositiossa. Minä voin sen teille kertoa. Keskustan neuvottelijoilla hallitusneuvotteluis-

sa oli yksi suuri periaatekysymys: Säästökohteita valittaessa totesimme ja olimme kirjanneet omiin kannanottoihimme, että säästöjä tehtäessä on aina varjeltava perusturva ja kaikkein pienimpiä vähimmäisasetuksia. Meiltä kysyttiin hallitusneuvotteluissa, oletteko te todellakin tätä mieltä, että haluatte jättää vähimmäisturvan säästöjen ulkopuolelle. Me sanoimme, että olemme. Olemme aivan varmoja siitä, että tämä oli yksi perussyy siihen, miksi hallituskoalitio on nyt se, mikä on. Toiset vastasivat toisella tavalla.

Kuten ed. Gustafsson meitä valisti edellisessä istunnossa, hallituksen logiikka on se, että säädetään kaikilta. Eihän se ole mitenkään oikeudenmukaista. Mielestämme ne, jotka ovat kaikkein vähimmillä, pitää jättää säästöjen ulkopuolelle. Opiskelijoiden perusturva on kaikkein heikoin. He joutuvat lainalla, velan ottamisella, paikkaamaan perusturvan heikkouksia. Totta kai me lähdemme siitä, että sitä opintotukiudistusta, jonka aloitimme edellisellä eduskuntakaudella, pitää tulla loogisesti jatkamaan ja viemään eteenpäin. Kyllähän me edellisellä kaudella olimme sen verran realisteja, ettei kaikkea pystytäkerralla uudistamaan. Meillä on sentään jokin linja, mutta teillä, arvoisat hallituksen edustajat, ei näytä olevan.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Kun asiaa on rauhassa miettinyt, ei varmasti ole kyseen enempää lapsilisien kuin opintotuenkaan leikkauksissa, yleensäkin näissä leikkauksissa, budjettitaloudellisista säästöistä lainkaan, vaan eräällä tavalla rahan siirtämisestä taskusta toiseen tai momentilta toiselle. Te työllistätte todellisuudessa tilapäisesti työllisyysbudjetin kautta, johon rahaa kerätään, ehkä 8 000—10 000 henkilöä. Samanaikaisesti kansalaisten ostovoiman vähenemisen kautta normaali työllisyyskehitys häiriytyy sekä maanviljelyksestä suhteellisen lyhyellä aikavälillä työttömyyskortistoon vapautuvien ihmisten määrä on kaksinkertainen verrattuna niihin, jotka näiden säästöjen rahoittamalla työllisyysbudjetilla työllistetään. Toisin sanoen jos olisi jätetty kokonaisuudessaan suorittamatta kaikki nämä leikkaukset, niin sen tyyppinen toiminta olisi ollut hyvinkin lyhyellä aikavälillä huomattavasti positiivisempi kuin tämä rahojen taskusta toiseen ja momentilta toiselle siirtäminen.

Ed. K e k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! En halua jatkaa keskustelua. Sanon vain ihan

lyhyesti ed. Aulalle, jota monessa suhteessa kovin korkealle arvostan, että itse hallitusneuvotteluissa mukana olleena se kysymyksenasettelu, jonka ed. Aula äsken esitti, ei koskaan tullut minun korviini ja epäilen, ettei kenenkään muunkaan hallitusneuvottelijan korviin. Se oli aika yksioikoisesti rakennettu asetelma siitä, mistä hallitusneuvotteluissa oli kysymys ja mistä siellä sovittiin.

Mitä tulee ed. Aittoniemen taskusta toiseen siirtelyn teoriaan, se ei sovi tähän yhteyteen millään tavalla. Se on kieltämättä hauska kielikuva, ed. Aittoniemi, mutta silläkään ei ole mitään tekemistä käsiteltävän asian kanssa.

Ed. T ö r n q v i s t : Arvoisa puhemies! Ed. Aulalle toteaisin hallitusneuvotteluissa mukana olleena, että missään vaiheessa eivät tulleet esille nämä asiat, mitä ed. Aula nyt kertoi. Päinvastoin tuli esille, että keskusta ei halua hallitukseen. Se tuli yksittäisten kansanedustajien suulla ja myös asiakysymyksissä esiin.

Ed. S a s i : Arvoisa puhemies! Kun täällä on keskusteltu siitä, minkä vuoksi keskusta jäi oppositioon, niin kyllä varsinainen syy oli se, voitaisiinko maatalouden kotimainen tukipaketti avata. Keskusta sanoi ehdottomasti ei, ei haluta tehdä maatalouden osalta minkäänlaisia säästöjä. Tästä syystä keskusta jäi oppositioon.

Kun täällä on keskusteltu siitä, mistä keskustasta säästäisi, niin keskustasta vastaa, ettei heidän asiansa ole kertoa, mistä säästettäisiin. Edellisen hallituksen aikana muistan, kun keskustasta vaati tietoa sosialidemokraateilta, mikä on sosialidemokraattien vaihtoehto-ohjelma. No, ei sitä kyllä silloin saatu, mutta ei nyt näemmä keskustaltakaan saada tietää, mikä on se vaihtoehtoinen säästö, mistä te haluaisitte säästää. Jos haluatte olla rehellisiä, niin kerrotte, mikä on se opintotukeen kohdistuvan säästön korvaava säästö, mistä te haluatte tehdä leikkauksia, jos hallituksen esittämiä leikkauksia ei haluta tehdä.

Arvoisa puhemies! Haluan korostaa sitä, että opiskelijoiden asema on kokoomukselle äärimmäisen tärkeä siitä syystä, että kokoomus on merkittävin puolue ylioppilaskunnissa ja korkeakouluissa. Siitä syystä me olemme hyvin huolellisesti varjelleet opiskelijoiden asemaa. Haluan muistuttaa Ahon hallituksen ajalta, kun keskustasta oli ajamassa lukukausimaksuja korkeakouluihin, kuinka kokoomuksen ministeriryhmä tyrnäsi tuon hankkeen ja kokoomuksen ansiosta

lukukausimaksuja ei tullut korkeakouluihin. Se oli olennainen ja tärkeä kysymys, jos ajatellaan opiskelijoiden asemaa verrattuna siihen, että tällä kertaa on kyse siitä, leikataanko opintorahaa 30 markkaa kuukaudessa vai eikö. Sillä mielestäni ei ole kovin olennaista merkitystä loppujen lopuksi opiskelijoiden toimeentulon kannalta. Leikkaus ei ole loppujen lopuksi kohtuuton.

Ed. Aul a: Arvoisa puhemies! Kyllä 30 markkaakin on opiskelijoille iso raha. Se on noin päivän ruoka. Voi olla niin, että kokoomuslaisille opiskelijoille se ei ole iso raha, mutta ainakin niille, jotka minä tunnen, se on.

Ed. Kekk oselle ja ed. Törnqvistille toteaisin, että kumpikaan teistä ei osallistunut siihen keskusteluun, joka käytiin silloisen hallituksen muodostajan ed. Lipposen, hänen avustajakuntansa ja keskustan hallitusneuvottelijoiden kesken ja jossa käytiin läpi vastauksia niihin kysymyksiin, jotka hallitusneuvottelijat esitti. Kumpikaan teistä ei ollut siinä pöydässä, mutta tiedän, että esimerkiksi varapuhemies Anttila voi todistaa oikeaksi sen, mitä edellä totesin niistä säästökohteisiin liittyvistä erilaisista näkemyksistä, jotka hallitusneuvotteluissa tulivat esille.

Vielä lopuksi, arvoisa puhemies, haluaisin heittää kysymyksen siitä, miksi juuri nuorten pitää rahoittaa koulujen peruskorjaukset. Miksi niitä ei rahoita joku muu, kun kuitenkin hallitus tässä lisäbudjetissa ei millään tavalla panosta nuorten työllistämiseen? Päinvastoin hallitus on jäädyttämässä sen nuorten työllisyysshankkeen, joka pääministeri Ahon aloitteesta viime syksynä käynnistettiin. Opetusministeriö ei ole varaa-massa rahoitusta uusiin koulutuspaikkoihin ensi syksynä, jotka kohdistuisivat ammattikouluttamattomille työttömille. Nuorista työttömistä noin puolet on vailla ammattikoulutusta. Tähän me loimme Ahon hallituksen aikana ohjelman, jonka ansiosta nuorten työttömyys putosi lähes 20 000:lla. Mutta Lipposen hallitus ei ole esittänyt mitään. Päinvastoin tässä lisäbudjetissa te olisitte voineet jatkaa sitä nuorten työllisyysshanketta. Ette jatkaneet.

Ed. A l a - N i s s i l ä: Arvoisa puhemies! Ed. Sasi antoi väärän todistuksen siinä mielessä, että maatalouden ratkaisuissa sinällään on säästöt sisällä eikä keskusta torjunut maataloussäästöjä. Sen sijaan me lähdimme siitä, että kansallisesta tukiratkaisusta, johon kansanäänestyksen alla sitouduttiin — kokoomus, RKP, myös SDP varsinaisen lain yhteydessä sitoutuivat — on pidet-

tävä kiinni. Nyt siitä ei pidetty kiinni ja se oli poliittinen petos.

Mitä tulee vaihtoehtoiseen säästöohjelmaan, kun teemme sitä, on tärkeää, että siinä on koko kansantalouden 500 miljardia silloin pöydällä, kaikki suomalaisten tulot pöydällä. Toisaalta sosiaaliturvan osalta on tärkeää se, että tiedämme, että valtion budjetissa sosiaaliturvamenot ovat 50 miljardia ja perusturvaosa ei ole siitä puoltakaan ja sosiaalimenot koko kansantaloudessa ovat 190 miljardia. Niiden täytyy olla tässä koko ajan esillä silloin, kun katsomme oikeudenmukaista säästöohjelmaa. Voidaan myös sanoa, että eräillä pääomavaltaisilla yrityksillä menee tänään niin hyvin, että pitää kysyä, olisiko niidenkin oltava paremmin tahoissa mukana.

Lopuksi kiinnitän huomiota todella siihen, mitä ed. Aula sanoi: Kun meillä nyt nuoret ovat valmistuneet työmarkkinoille, työllisyysluvut ovat huonot. Mitä tämä lisäbudjetti antaa nuorten työllistämiseen? Kyllä he ovat maksu-miehinä. Mutta paraneeko nuorten työllisyys tällä lisätalousarviolla, se on tärkeä kysymys, ja siihen odotan todella vastauksia. Niitä nimit-täin ei juurikaan voida antaa tämän lisäbudjetin kautta.

Ed. T i u s a n e n: Arvoisa puhemies! Mielestäni nyt kyllä tämä 44 ihmisen joukko käyttää energiansa aika turhaan puhumalla siitä, mitä keskusteltiin ja mitä on sanottu hallitus-neuvottelujen yhteydessä tai niiden jälkeen. Maassa on hallitus, hallituksella on hallitusohjelma, jossa on työllisyyden lisääminen eli työttömyyden väheneminen laitettu keskeisimmäksi asiaksi, ja vastuullinen oppositio on tämän tosi-asian myös tunnustanut. Tällä hetkellä me koulutamme nuoria ihmisiä suoraan työttömyys-kortistoihin, myös akateemisia ihmisiä. Akateeminen työttömyys on merkittävä ongelma myös. Siitä pitäisi lähteä, että katsotaan yhdessä tulevaisuuteen, aletaan tehdä töitä paremman tulevaisuuden puolesta ja lopetetaan turha jäkälys menneistä.

Ed. Z y s k o w i c z: Arvoisa rouva puhemies! Päätän osaltani keskustelun niin kuin aloitinkin. Sanoin, että keskustan oppositiopolitiikka on falskia. He myöntävät, että tarve — täällä mainittiin, että jopa 20 miljardin — säästöihin on olemassa, mutta kun esitetään yksittäisiä säästöjä, kohdistuvat ne lapsilisiin, opintukeen, erityisesti maatalouteen tai minne tahansa, niin kaikki ne säästöt keskusta torjuu. Kun kysytään, mistä

te säästätte, niin keskustalaiset sanovat, että on hallituksen asia esittää säästöjä, me otamme niihin sitten kantaa. Ei kai hallituksen asia ole esittää keskustan säästöjä. Toiset keskustalaiset tässä vastasivat, että keskusta esittää omat säästönensä syksyllä. Olen ajatellut elää kyllä pitkään, mutta väitän, että sitä syksyä en tule näkemään, kun keskusta oppositiosta käsin esittää omia 20 miljardin säästöjään.

Ed. Aula sanoi, että koulujen peruskorjaamistoimintaan sijoittaminen ja siten työllisyyden tukeminen on sinänsä ihan perusteltua, mutta ne rahat pitää ottaa muualta, taas: muualta. Esitetyt säästöt eivät käy. No, esittäkää te, mistä ne rahat pitää ottaa. Ette te ole mitään esittäneet.

Vielä, arvoisa puhemies, ihan lopuksi. Ed. Aula täällä hurskasteli siitä, miten keskustalla on sentään samat lupaukset ennen vaaleja ja vaalien jälkeen. Me kaikki muistamme, kun puoluesihteerin Kääriäinen johti puolueen veret seisautta-vaan vaalivoittoon vuonna 1991 eräänä teemana politiikan moraali ja poliittisten virkanimitysten vastustaminen. Me myös muistamme, miten ministeri Kääriäinen viime tunteinaan ministerinä nimitti poliittisen erityisavustajansa poliittisena virkamiehenä omaan ministeriöönsä töihin tai ministeri Pesälä viimeisenä virkatoimenaan nimitti omat erityisavustajansa ministeriön tiedotajiksi. Se siitä, miten keskusta pitää lupauksensa.

Ed. Tykkyläinen: Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti totean, että me käsittelemme parhaillaan opintotukeen liittyvää säästölakia, ja totean, että kun ed. Aula mainitsi siitä, että ei ole uusia koulutuspaikkoja ja tämä hallitus ei vastaa koulutuspolitiikasta, seuraavassa budjetissa koulutuspolitiikka on keskeinen asia ja voidaan siinä yhteydessä käydä nämä keskustelut uudelleen. Toivon edelleenkin, että ed. Aula muistaisi nämä käynnit opetushallituksessa, missä hänkin sai samanlaiset selvitykset kuin me, jotka olimme mukana, lähinnä valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto.

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Mitä tulee viime kauden vaihtoehtoiseen säästö-ohjelmaan, sitähän sosialidemokraateilla muuten ei ollut, se oli pelkkää maatalousjankutusta.

Ed. Zyskoviczille haluan sen verran todeta, että nyt me käsittelemme lisätalousarviota. Ei tässä ole koko valtion budjetti auki. Ei tässä voida edes teknisesti esittää mitään laajoja ohjelmia, (Ed. Zyskovicz: Esittäkää edes vähemmän

laaja!) eikä hallitukseen itse asiassa mitään velkaa esitä vähennettäväksi, vaan tässä on taskusta toiseen siirtämistä, niin kuin ed. Aittoniemi totesi. Ei tässä yhteydessä voida mihinkään laajoihin ohjelmiin mennä edes teknisesti.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies:
Asian käsittely keskeytetään.

2) Hallituksen esitys laiksi kiinteistön luovutuksesta Latvian tasavallalle

Toinen käsittely

Hallituksen esitys 41/1995 vp

Valtiovarainvaliokunnan mietintö 5/1995 vp

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1 ja 2 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Hallituksen esitys laiksi eräiden valtion ammatillisten oppilaitosten kiinteistöjen luovuttamisesta kunnalle tai kuntayhtymälle

Toinen käsittely

Hallituksen esitys 46/1995 vp

Valtiovarainvaliokunnan mietintö 6/1995 vp

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—3 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään per-
jantaina kello 13.

Täysistunto lopetetaan kello 0.49.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen
